

Kestävää kasvua, hyvinvointia ja uutta työllisyyttä biotaloudella Esityksiä hallitusohjelmaan vaalikaudelle 2019-2023

Biotalous on ratkaisu

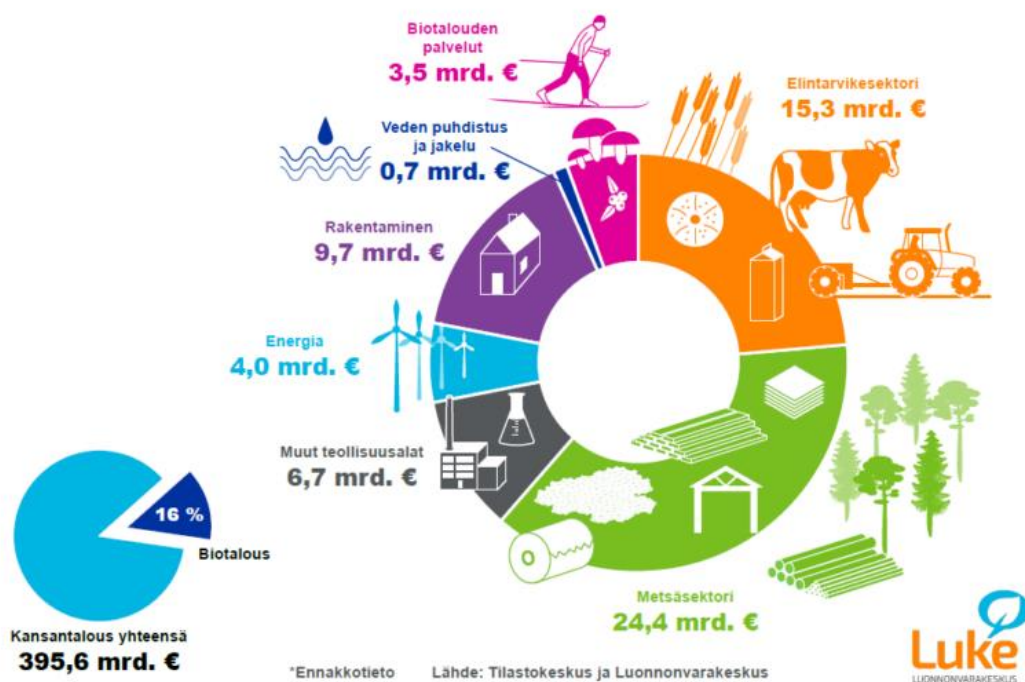
Siirtyminen hiilitaloudesta biotalouteen ja uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä uusiutuvien luonnonvarojen käyttöön on tärkeää. Koko ihmiskunnan suurten ongelmien, kuten ilmastonmuutoksen, ratkaisemisessa biotaloudella on merkittävä rooli.

Suomi on biotalouselinkeinojen ja alan korkeatasoisen osaamisen edelläkävijä. Suomalaisiin luonnonvaroihin eli metsiin, peltoihin, vesiin ja rakennettuun viherympäristöön sekä muuhun luontoon perustuvissa elinkeinoissa on potentiaali kestävälle tulevaisuudelle, uusien työpaikkojen synnylle sekä vientitulojen kasvulle. Puusta voidaan tehdä kaikkea, mitä ennen on tehty uusiutumattomista luonnonvaroista. Puhtaan ravinnon tarve kasvaa tulevina vuosikymmeninä.

Vuonna 2016 biotalous muodosti 16 prosenttia maamme kansantalouden tuotoksesta ja työllisti suoraan 12 prosenttia eli 304 200 työllistä. Välillisesti ala työllistää yli puoli miljoonaa henkilöä. Biotalous merkitys Suomen taloudelle on merkittävä ja edelleen kasvava. Suomen biotalousstrategian tavoitteena on nostaa biotaloutemme tuotos 100 miljardiin euroon vuoteen 2025 mennessä ja luoda 100 000 uutta työpaikkaa.

Potentiaalia on vielä paljon suurempaankin osuuteen, ja biotalous voi synnyttää merkittävän osan vaalikauden uusista työpaikoista. Nämä tavoitteet toteutuvat määrätietoisella ja pitkäjänteisellä panostuksella luonnonvarasektoriin ja sen toimintaympäristöön.

BIOTALOUDEN TUOTOS TOIMIALOITTAIN 2016

Luonnonvarasektorin asiantuntijajärjestöjen pääesitykset vaalikauden 2019-2023 hallitusohjelmaan ovat:

- **Hallitus sitoutuu hallitusohjelmassaan biotalouteen liittyvien nykyisten kansallisten strategioiden ja ohjelmien (kts. liitteet) toteuttamiseen ja rahoitukseen.**
- **Hallitus nostaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan panostusten osuuden bruttokansantuotteesta Tutkimus- ja innovaationeuvoston kannan mukaisesti seuraavan vaalikauden aikana yli neljään prosenttiin, josta julkista panostusta vähintään yksi prosentti.**
- **Hallitus edistää määrätietoisesti puun käyttöä materiaalina ja puurakentamista sekä julkisessa että yksityisessä rakentamisessa koko maassa.** Puurakentaminen sitoo hiiltä pitkäaikaisesti ja metsiemme hiilivarasto kasvaa koko ajan.
- **Hallitus sitoutuu toimenpiteisiin, joilla kotimaiseen alkutuotantoon pohjautuvan ruokaviennin kasvulla ruoan kauppatase tasapainotetaan edistään samalla kotimaisen kulutuksen vahvaa asemaa.**

Pääesitysten tueksi luonnonvarasektorin asiantuntijajärjestöt esittävät vaalikauden 2019-2023 hallitusohjelmaan myös seuraavaa:

Hallitus kehittää infrastruktuuriratkaisuja ja -rakenteita edistämään biotalouden ja luonnonvara-alojen elinkeinoja ja samalla koko Suomea

- **Hallitus lisää määrärahoja perusväylien, alempien tieverkkojen ja siltojen sekä yksityisteiden investointeihin, jotta biotalouden raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetukset mahdollistuvat. Myös kasvava matkailuelinkeino tarvitsee riittävän laadukkaan ja kattavan infrastruktuurin.**
- **Hallitus toteuttaa isojen liikennehankkeiden suunnittelua ja päätöksentekoa 12 vuoden aikajänteellä [parlamentaarisen työryhmän päätösten mukaan](#).** Parlamentaarisen liikennetyöryhmän hyväksymän esityksen mukaan perusväylänpidon rahoitusta lisätään vuosittain vähintään 300 M€ (nykytas 1 mrd €).
- **Hallitus korottaa yksityisteiden investointien vuosittaista tukea 23 miljoonaan euroon ja panostaa myös sellaisiin yksityisteihin, joiden varrella ei ole asutusta, mutta tie on välttämätön esimerkiksi puutavaran, maatalouden ja muun biotalouden kuljetuksiin.**
- **Hallitus valmistelee lainsäädäntömuutokset, jotka edistävät tehokkaita tilusratkaisuja sekä perikuntien purkua kolmen vuoden sisällä perittävän kuolemasta.**
- **Yrittämisen edellytysten parantamiseksi hallitus ajaa arvonlisäveron alarajan nostamista 20 000 euroon.**
- **Varmistetaan kattava tietoliikenneverkko koko Suomessa.**
- **Kehitetään lainsäädännön ja hankkeiden vaikutusten arvioinnin laatua.** Ympäristövaikutusten arviointiin lisätään muut kestävän kehityksen elementit eli taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointi.

Hallitus varmistaa aktiivisella metsäpolitiikalla monimuotoisten metsien hyödyntämisen kestävästi ja metsien hiilivaraston kasvun

- **Hallitus ottaa tavoitteekseen Suomen metsien vuotuisen kokonaiskasvun nostamisen** kaikki kestävyys elementit muistaen nykyisestä 110 miljoonasta 150 miljoonaan kuutiometriin Metsäpoliittisen selonteon 2050 aikajänteellä. Tämä edellyttää myös nuorten metsien tehokasta hoitoa siten, ettei hoitorästejä synny. (kts. [METSÄ 150 : Metsänkasvatuksen keinot lisätä puuntuotantoa kestävästi ja kannattavasti](#))
- **Hallitus ottaa metsätalouden kannustinjärjestelmän uuden ohjelmakauden (2021-2027) pääkohdiksi infrastruktuurikohteet ja pitkäjänteiset investoinnit**, kuten metsäteiden perusparannus, suomettien vesitalousinfra sekä taimikoiden hoito. Metsätalouden kannustinjärjestelmän rahoitus nostetaan 70 miljoonaan euroon nykyisestä 56 miljoonasta.
- **Hallitus varmistaa metsäbiotalouden tarvitseman puuraaka-aineen saannin markkinoille** varaamalla metsätalouden edistämiseen ja neuvontaan riittävät varat. Neuvonnan rahoitusta on vähennetty 2010-luvulla 20 prosenttia. Neuvonnan tason varmistamiseksi Suomen metsäkeskuksen rahoitus on palautettava vuoden 2010 tasolle 50 miljoonaan euroon/vuosi.
- **Hallitus tarkistaa toimintaympäristöön vaikuttavaa lainsäädäntöä**, kuten kaavoituslainsäädäntöä, tavoitteena tarkistusten myönteiset vaikutukset metsäbiotalouteen.
- **Hallitus kasvattaa nykymetsien hiilivarastoja kestävästi toteutettujen hakkuiden ja metsien hoidon avulla** (kts. [Biotalouskenaarioiden mukaisten metsien hakkuiden vaikutukset metsien monimuotoisuudelle](#)) sekä metsittämällä puuttomia alueita. Suomen Ilmastopaneelin mukaan Sipilän hallituksen linjausten mukaisten hakkuiden lisäysten jälkeenkin Suomen metsät säilyvät hiilinieluinä, eli metsien hiilivarasto jatkaa kasvuaan. Hiilivaraston kasvu on kuitenkin lyhyellä aikavälillä hitaampaa kuin ilman hakkuiden lisäystä. Kehitysyhteistyövarojen käytön yhdeksi pääkohteeksi otetaan **metsitysprojeetit ja metsävarojen käytön koulutusprojeetit kehityksissä ilmastonmuutoksen vaikutusten torjumiseksi**.
- **Hallitus varmistaa luonnon monimuotoisuuden säilymisen edistämällä vapaaehtoisuuteen perustuvia luonnonhoitotoimenpiteitä**, kuten Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma METSO ja Suomen metsäkeskuksen Monimetsä-hanke.

Hallitus tarjoaa ruoka-alan kasvuille menestymisen mahdollisuudet onnistuneella maatalous- ja markkinapolitiikalla sekä oikein resursoidulla osaamisjärjestelmällä

- **Hallitus sitoutuu Ruoka 2030 -selonteon** ja siitä kirjattujen toimenpiteiden **toteuttamiseen** kehittämällä niitä edelleen. Ruoka-ala tarvitsee menestyäkseen volyymin kasvua.
- **Hallitus edistää ruoan kauppataasevajeen kehittymistä tasapainoiseen suuntaan** erityisesti korkean jalostusasteen viennillä. Ruoka 2030 -selonteon tavoitteena on nykyinen 1,6 miljardin euron viennin arvon kaksinkertaistaminen hallituskauden aikana.
- **Hallitus turvaa huoltovarmuuden** eli väestön ravinnon saatavuuden, laadun ja turvallisuuden riittävällä maataloustuotannolla ja varmuusvarastoinnilla sekä tuotantopanosten resurssitehokkaalla käytöllä.
- **Hallitus perustaa maa- ja metsätalousministeriöön ministerin johtaman ruokaneuvoston** kansallisen metsäneuvoston tapaan. Sen tehtävänä on lisätä vuoropuhelua ruoka-alan toimijoiden kesken yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi ja käytännön toimenpiteiden koordinoimiseksi.
- **Hallitus edistää ruoka-alaa koskevan kansallisen lainsäädännön kehittämistä EU-lainsäädännön sallimissa rajoissa joustavampaan ja alan kilpailukykyä vahvistavaan suuntaan**. Laatu säilytetään suomalaisen ruoan arvon vahvistajana. Kaupan rakenteen monipuolistumista edistetään.

- **Hallitus huolehtii, että maatalouden luopumistukijärjestelmän päättyessä sukupolvenvaihdokset tiloilla turvataan** kansallisella ratkaisulla.
- **Hallitus edistää ennakkoluulottomasti uusimman teknologian käyttöönottoa koko ruokaketjussa, myös taloudellisilla kannustimilla.** Kilpailukykyä edistäviä ratkaisuja etsitään tutkimuksen, tuotekehityksen ja kokeilukulttuurin keinoin hyödyntäen mm. paikkatietoa, robotiikkaa, keinoälyä ja markkinatietoa.
- **Hallitus edistää suomalaisten ruokakasvatusta** sisällyttämällä ruoka- ja ravitsemusnäkökulmaa sekä kestävän kehityksen ajattelua eri kouluasteiden opetukseen.
- **Hallitus palauttaa ruoka-alaa palvelevien neuvontajärjestöjen valtiorahoituksen vuoden 2011 tasolle** (10 miljoonaa euroa). **Tuoreimpien** tutkimustietojen ja osaamisen jalkauttamisella varmistetaan alan kilpailukyvyn parantuminen ja kannattavuusongelmasta selviäminen nopeammin.

Hallitus toteuttaa kilpailukykyä, osaamista ja uusia innovaatioita edistäviä biotalouden koulutus- ja tutkimusratkaisuja

- **Hallitus nostaa yleisen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan panostusten osuuden bruttokansantuotteesta** Tutkimus- ja innovaationeuvoston kannan mukaisesti **seuraavan vaalikauden aikana yli neljään prosenttiin**, josta **julkisen rahoituksen tulisi olla vähintään yksi prosentti tavoitetason mukaisesti.**
- **Hallitus panostaa erityisesti uusien biopohjaisten tuotteiden kehittämiseen**, joilla korvataan uusiutumattomista luonnonvaroista valmistettuja tuotteita.
- **Hallitus vahvistaa biotaloussektoria** **tukevaa tutkimusrahoitusta.** Metsäntutkimuksen tehostamiseksi hallitus luo alalle Maatilatalouden kehittämisrahasto MAKERAn kaltaisen selkeän kotimaisen rahoitusinstrumentin.
- **Hallitus varmistaa biotalouden vahvan, kattavan ja toimintakykyisen koulutus- ja tutkimusverkoston** kehittymisen sellaiseksi, että biotalouden edellyttämä osaaminen turvataan, ja että Suomelle syntyy erityistä osaamiskilpailuetua.
- **Hallitus turvaa biotalousalojen koulutuksen vetovoimaisuuden** huolehtimalla riittävän laadukkaasta koulutuksesta kaikilla koulutusasteilla.
- **Hallitus luo koulutuksella – mukaan lukien täydennyskoulutus – mahdollisuuksia vastata biotalousalojen uusiin työmahdollisuuksiin sekä elinkeinoelämän käytännön tarpeisiin.**

Maakuntauudistus edistää luonnonvara-alojen elinkeinoja ja toimintamahdollisuuksia

- **Jokainen maakunta varmistaa maaseudun elinkeinojen oikeudenmukaisen kehittämisrahoituksen.**
- **Jokainen maakunta varmistaa riittävät resurssit ja asiantuntemuksen** maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanossa, jotta ihmisten, eläinten ja ympäristön terveys voidaan turvata.
- **Jokainen maakunta turvaa maatalouslomituksen järjestämisen.** Viljelijöiden jaksamisen turvaaminen on toiminnan keskiössä.
- **Hallitus varmistaa, että kaavoitus, suunnittelun ratkaisut ja päätöksentekomallit ovat joustavia ja tukevat metsä- ja maatalouden elinkeinotoimintaa.** Muutoksenhakutuomioistuinten prosesseja tulee edelleen kehittää joustavammiksi ja nopeammiksi.
- **Jokainen maakunta varmistaa ympäristönsuojelun ja -hoidon asiantuntijoiden toimintaedellytykset ja ympäristönsuojelun riittävän resursoinnin.** Hallitus määrittelee laadukkaan ympäristönsuojelun ja -hoidon vähimmäistason maakunnissa.

- **Hallitus varmistaa, että tasapuoliset ja riittävät palvelut** turvataan maakuntauudistuksessa niin kaupungeissa kuin maakunnissa.

Hallitus edistää biotalouden toimintaedellytyksiä eurooppalaisessa päätöksenteossa

- **Hallitus tehostaa Euroopan unionin päätöksentekoon vaikuttamista bio- ja kiertotalouden sekä metsä- ja maatalouden alueilla.** Toimenpiteillä vahvistetaan Suomen roolia biotalouden kärkimaana, tiedonjakajana, asiantuntijana ja päätöksentekijänä EU-tason luonnonvara-alan sekä muun biotalouden asioissa.
- Kansalliset edut turvataan uuden ohjelmakauden rahoitusneuvotteluissa. Tulevan ohjelmakauden tuet kohdennetaan alkutuotantoon ja sen kannattavuuden parantamiseen.
- Tulevalla ohjelmakaudella hyödynnetään kansallinen liikkumavara säädösvalmisteluissa ja jatketaan byrokratian karsimista.
- Metsäntutkimus tarvitsee muun luonnonvara-alan tavoin Eurooppa-tasoisin rahoitusinstrumentin. **Hallitus panostaa EU-vaikuttamisessa metsäntutkimuksen Eurooppa-tasoisin rahoitusinstrumentin luomiseen.**
- **Hallitus edistää tuottajien aseman parantamista** EU:n tuottajaorganisaatioille suoman hintoihin ja määriin kohdistuvan neuvotteluoikeuden vahvistamiseksi.

Allekirjoittajajärjestöjen jäsenet työskentelevät luonnonvara-alalla mm. tutkimuksen, metsätalouden, luonnon -ja ympäristönhoidon, maatalouden, kaupan ja liikelaitosten erilaisissa johto- ja asiantuntijatehtävissä sekä itsenäisinä yrittäjinä.

Agronomiliitto ry on noin 6 000 akavalaisen ruoka-alan korkeasti koulutetun jäsenen 121-vuotias palvelu- ja etujärjestö.

Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry kokoaa yhteen n. 15 000 akavalaista asiantuntijaa ja tutkijaa, kuten kemistejä, fyysikoita, biologeja, geologeja ja metsänhoitajia.

LUVA – Luonnonvarat ry on luonnonvara-alalla toimivien asiantuntijoiden kattojärjestö. Luvan jäseniä ovat STTK:laiset **METO – Metsäalan Asiantuntijat ry** ja **Metsäalan Yrittäjät ry** sekä STTK:n yhteistyöorganisaatio **Agrologien Liitto ry**. Luvan jäsenjärjestöissä on n. 12 000 jäsentä.

Liitteet

Biotalousstrategian liittyviä strategioita, joiden toimeenpano, rahoitus ja tarvittaessa uusiminen tulee varmistaa hallituskauden aikana, ovat:

- [Suomen biotalousstrategia](#)
- [Kansallinen metsästrategia 2025](#) + alueelliset metsäohjelmat (AMO)
- [Metsäpoliittinen selonteko 2050](#)
- [METSON \(Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2014–2025\)](#) jatko
- [Kemera, kestävän metsätalouden rahoitusjärjestelmän uusiminen ja jatko](#)
- [Ruoka2030, hallitusn selonteko ruokapolitiikasta](#)
- [Ruokapoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelma](#)
- [Kierrolla kärkeen – Suomen tiekartta kiertotalouteen 2016-2025 + Kiertotalouden toimenpideohjelma](#)
- [Maa- ja metsätalousministeriön tulevaisuuskatsaus 2018](#)
- [Puurakentamisen toimenpideohjelma](#)